NORAKSTS

Lieta Nr.C30565199

SKC-1488/2016

S P R I E D U M S

Rīgā 2016.gada 30.maijā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese referente A.Briede

tiesnese A.Čerņavska

tiesnesis N.Salenieks

rakstveida procesā izskatīja civillietu sakarā ar /pers. B/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 17.jūnija spriedumu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ tiesību pārņēmēju /pers. G/ par testamenta atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. B/ 1999.gada 13.septembrī cēlusi tiesā prasību pret /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ par /pers. H/ 1997.gada 14.oktobrī sastādītā testamenta atzīšanu par spēkā neesošu, tostarp arī daļā par /pers. B/ atstumšanu no mantojuma kā neatbilstošu likumam.

Tiesvedības laikā prasība papildināta, pieaicinot lietā vēl vienu atbildētāju – /pers. F/.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2002.gada 29.janvāra spriedumu prasība apmierināta daļēji. Tiesa atzinusi par likumam neatbilstošu un spēkā neesošu /pers. H/ 1997.gada 14.oktobrī taisīto testamentu daļā, ar kuru meita /pers. B/ atstumta no mantojuma, bet prasība pret /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ par visa testamenta atzīšanu par spēkā neesošu noraidīta.

[3] Par minēto spriedumu daļā, ar kuru prasība noraidīta, /pers. B/ iesniegusi apelācijas sūdzību, un lieta nosūtīta Rīgas apgabaltiesai izskatīšanai apelācijas kārtībā.

Laikā no 2003.gada 27.novembra, kad lieta atradās Rīgas apgabaltiesā, divas reizes ir lemts par tiesvedības apturēšanu lietā (/pers. C/ tiesību pārmantotāja noteikšanai un mantinieku starpā pastāvoša strīda izskatīšanai citā lietā). Tiesvedība lietā atjaunota ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas

kolēģijas 2015.gada 3.jūnija protokollēmumu, vienlaikus atzīstot /pers. G/ par /pers. F/ tiesību pārņēmēju.

[4] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, izskatot lietu sakarā ar prasītājas apelācijas sūdzību, 2015.gada 17.jūnijā nospriedusi /pers. B/ prasību apmierināt daļēji:

- /pers. H/ 1997.gada 14.oktobrī sastādīto testamentu atzīt par spēkā neesošu daļā, ar kuru meita /pers. B/ atstumta no mantojuma;

- tiesvedību prasības daļā pret /pers. C/ izbeigt;

- piedzīt no /pers. E/ prasītājas labā tiesas izdevumus 12,10 *euro*, bet valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,98 *euro*, kā arī piedzīt no /pers. B/ valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,98 *euro*.

Savukārt 2015.gada 12.oktobrī Rīgas apgabaltiesa taisījusi lietā papildspriedumu, ar kuru noraidīta /pers. B/ prasība par /pers. H/ 1997.gada 14.oktobrī taisītā visa testamenta atzīšanu par spēkā neesošu.

[5] /pers. B/ par spriedumu un papildspriedumu iesniegusi kasācijas sūdzības.

[5.1] Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 2.maija rīcības sēdes lēmumu kasācijas tiesvedība ierosināta sakarā ar /pers. B/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 17.jūnija spriedumu daļā, ar kuru par spēkā neesošu atzīts /pers. H/ 1997.gada 14.oktobra testaments par /pers. B/ atstumšanu no mantojuma, atsakot ierosināt kasācijas tiesvedību par spriedumu pārējā daļā un par papildspriedumu.

[5.2] Kasācijas sūdzībā, kas attiecas uz spriedumu daļā, kurā kasācijas tiesvedība ierosināta, norādīts, ka Rīgas apgabaltiesa, taisot 2015.gada 17.jūnija spriedumu, ir pārsniegusi lietas izskatīšanas robežas, jo lietu pēc būtības nav izskatījusi tādā apjomā, kā bija lūgts apelācijas sūdzībā. Proti, sprieduma rezolutīvajā daļā izspriests prasījums, kas ar pirmās instances tiesas spriedumu jau ir stājies likumīgā spēkā. Tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personu, kas to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Civillietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums daļā, ar kuru atzīts par spēkā neesošu /pers. H/ 1997.gada 14.oktobra testaments par /pers. B/ atstumšanu no mantojuma, atceļams.

[7] Kasācijas sūdzībā pamatoti norādīts, ka apelācijas instances tiesa, taisot iepriekšminēto spriedumu, ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, kas noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību (..) tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Kā redzams no lietas materiāliem, pirmās instances tiesa /pers. B/ prasību apmierināja daļā par /pers. H/ 1997.gada 14.oktobrī sastādītā testamenta atzīšanu par spēkā neesošu daļā par meitas /pers. B/ atstumšanu no mantojuma, bet pārējā daļā (par visa 1997.gada 14.oktobra testamenta atzīšanu par spēkā neesošu) prasību noraidīja.

Apelācijas sūdzību prasītāja iesniedza par spriedumu prasības noraidītajā daļā. Tātad prasības apmierinātajā daļā (ar kuru /pers. B/ atstumšana no mantojuma atzīta par spēkā neesošu) pirmās instances tiesas spriedums kā nepārsūdzēts stājies likumīgā spēkā (Civilprocesa likuma 203.panta otrā daļa).

Spriedumam, kas stājies likumīgā spēkā, ir likuma spēks, tas ir obligāts un izpildāms visā valsts teritorijā, un to var atcelt tikai likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā (Civilprocesa likuma 203.panta piektā daļa).

Līdz ar to apelācijas instancē bija izskatāms tikai prasījums par /pers. H/ 1997.gada 14.oktobrī taisītā testamenta apstrīdēšanu uz tā pamata, ka šo pēdējās gribas rīkojuma aktu nav taisījis mantojuma atstājējs un tajā nav izteikta viņa griba.

Taču pārsūdzētā sprieduma rezolutīvajā daļā tiesa ir nospriedusi testamentu atzīt par spēkā neesošu daļā par /pers. B/ atstumšanu no mantojuma.

Civillietu departaments atzīst, ka nevar uzskatīt par likumīgu spriedumu, ar kuru, pārkāpjot lietas izskatīšanas robežas apelācijas instancē, vēlreiz ir

izskatīts un apmierināts jau izspriests prasījums, par kuru spriedums ir stājies likumīgā spēkā. Līdz ar to apelācijas instances tiesas spriedums šajā daļā ir atceļams.

Civillietu departaments konkrētajā gadījumā aprobežojas ar sprieduma atcelšanu norādītajā daļā un lietu jaunai izskatīšanai nenodod, jo ar pārsūdzētā sprieduma atcelto daļu izspriestais jautājums nebija izskatīšanas priekšmets apelācijas instancē un nebija jālemj, jo, kā iepriekš jau norādīts, pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru /pers. B/ atstumšana no mantojuma atzīta par spēkā neesošu, bija stājies likumīgā spēkā (Civilprocesa likuma 203.panta piektā daļa).

Atceļot spriedumu daļā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.pantu prasītājai atmaksājama par kasācijas sūdzību samaksātā drošības nauda 284,57 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Civillietu departaments

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 17.jūnija spriedumu atcelt daļā, ar kuru atzīts par spēkā neesošu /pers. H/ 1997.gada 14.oktobra testaments par /pers. B/ atstumšanu no mantojuma, un lietu jaunai izskatīšanai šajā daļā nenodot.

Atmaksāt /pers. B/ drošības naudu 284,57 *euro* (divi simti astoņdesmit četri *euro,* 57 centi).

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese (paraksts) A.Briede

Tiesnese (paraksts) A.Černavska

Tiesnesis (paraksts) N.Salenieks

NORAKSTS PAREIZS

Tiesnese A.Briede

Rīgā 2016.gada 30.maijā